

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-506

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Kovanen, Ritva-Liisa			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Vertaistukiryhmän toiminta ja merkitys mielenterveyskuntoutujalle			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-11-05	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 85 s., 1 liite
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastelen laadullisin menetelmin mielenterveyskuntoutujien vertaistukitoimintaa. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää, kuinka mielenterveyskuntoutujien vertaistukiryhmä toimii ja millaisia merkityksiä ja sisältöjä ryhmällä on jäsenilleen. Tarkastelen tutkimuksessa myös lyhyesti mielenterveyden määritelmiä ja ryhmien sosiaalipsykologiaa. Tavoitteena on tehdä vertaistukitoimintaa tunnetummaksi, sillä Suomessa aiheesta on tutkimusta melko vähän. Koska mielenterveysongelmat, erityisesti masennus, ovat nykyään yleisiä, on tärkeää tutkia erilaisia mahdollisuuksia tukea mielenterveyskuntoutujia ja heidän selviytymistään arjessa. Tutkimuksellani onkin sovellusarvoa ammattiauttamisen kuten sosiaalityön kehittämisessä.</p> <p>Aineiston olen kerännyt tekemällä kahdeksan teemahaastattelua, joissa olen haastatellut vertaistukiryhmissä käyviä tai käyneitä mielenterveyskuntoutujia. Käyttämäni analyysimenetelmä noudattelee laadullista teoriasidonnaista sisällönanalyysia.</p> <p>Vertaistukitoiminta on aina sidoksissa siihen ilmiöön, jonka suhteen vertaisia ollaan. Erilaisten asioiden ympärille syntyneet ryhmät voivatkin poiketa suuresti toisistaan. Toiminnan luonteeseen vaikuttavat mm. seuraavat tekijät: yhdistävän asian yleisyys ja hyväksyttävyys, elämäntilanne, jossa vertaistukiryhmään tullaan ja tapa, jolla vertaistukiryhmän toiminta on organisoitu. Vertaistukitoiminnan yleisiä piirteitä ovat kuitenkin aina vastavuoroisuus, tasavertaisuus ja vapaaehtoisuus.</p> <p>Tutkimukseni tulokset osoittavat, että mielenterveyskuntoutujille vertaistukiryhmällä on keskeinen sosiaalinen merkitys. Vertaistukiryhmässä mielenterveyskuntoutuja voi vapaasti puhua sairaudestaan ja tulla ymmärretyksi. Ryhmässä tavataan tuttuja ja siellä voidaan keskustella kaikenlaisista aiheista, mutta tärkeää on myös ryhmän keskittyminen rajattuun aihepiiriin eli mielenterveysongelmiin ja niiden kanssa elämiseen. Vertaistukitoiminnan idea onkin, että jäseniä yhdistää jokin sama ongelma, mutta keinoja ongelman ratkaisuun on monenlaisia. Ryhmässä jäsenet voivat jakaa hyväksi havaitsemiaan toimintamalleja toisilleen.</p> <p>Vertaistukitoiminta ei ole ongelmatonta, ja ryhmässä voi syntyä ristiriitatilanteita. Ongelmaksi saattaa muodostua se, että mikäli sosiaaliset suhteet rajoittuvat vain vertaistukiryhmään, tulee ryhmästä helposti riippuvaiseksi eikä kuntoutumisprosessi mene eteenpäin. Ideaalitilanne olisi kuitenkin, että ihmiset löytäisivät ryhmässä itsestään vahvuuksia, joilloin sairaus ei enää hallitsisi koko elämää.</p> <p>Vertaistukiryhmissä puhutaan paljon ammatillisista ja erityisesti palvelujärjestelmää kohtaan esiintyy kritiikkiä. Aineistostani käy kuitenkin esille, että ammattiauttajien työtä arvostetaan. Ammattityö ei ole tutkimukseni tulosten mukaan korvattavissa vertaistukiryhmillä, vaan nämä tukimuodot ovat rinnakkaisia, sillä niiden lähtökohdat ovat täysin erilaiset. Vertaistukitoiminnassa ei ole auttajan ja autettavan rooleja, vaan kaikki ovat samanarvoisia ja jäsenillä on mahdollisuus luoda tasa-arvoisia ihmissuhteita.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords mielenterveyskuntoutajat tukimuodot vertaistuki vertaisryhmät ryhmät mielenterveystyö haastattelututkimus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			